

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія природничих дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б.Жильцов

« 11 » 09 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АНАТОМІЯ

для студентів

спеціальності 014.11 Середня освіта (Фізична культура)

освітнього рівня молодший спеціаліст

предметної спеціалізації Фізична культура

Київ – 2019

Розробник: Орлова Ольга Володимирівна
викладач циклової комісії викладачів природничих дисциплін
Університетського коледжу
Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії природничих дисциплін

Протокол від «29» серпня 2019 р. № 1

Голова циклової комісії [підпис] Л. М. Глухенька

Робочу програму перевірено
«29» серпня 2019 р.

Заступник директор з навчально-методичної роботи [підпис] З.Л.Гейхман

Заступник директор з навчальної роботи [підпис] Я.В. Карлінська

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (____), «__» _____ 20__ р.; протокол № __

на 20__/20__ н.р. (____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Вид дисципліни	нормативна
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	3 / 90
Курс	1
Семестр	1,2
Кількість змістових модулів з розподілом:	3
Обсяг кредитів	
Обсяг годин, в тому числі:	
Аудиторні	42
Модульний контроль	6
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	42
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу - забезпечення підготовки фахівця з фізичного виховання знаннями будови тіла людини, функціональних та фізіологічних систем, що його складають, встановлення взаємозв'язку будови органів з виконуваними функціями, формування поняття про взаємозалежність і єдність структури і функції органів людини, їхньої мінливості в процесі філогенезу й онтогенезу.

Завдання курсу:

1. Засвоїти завдання анатомії, анатомічну термінологію;
2. Вивчити анатомічну будову формуючих, регулюючих, репродуктивної системи, органів чуття, покривів організму і так далі;
3. Навчити студентів графічно зображати будову органів та анатомічно-функціонального взаємозв'язку між ними;
4. Розкрити особливості філогенезу та онтогенезу систем організму людини.

У студентів мають бути сформовані такі предметні компетентності:

- ✓ знання анатомічної будови організму людини, ;
- ✓ знання структурних особливостей систем організму людини;
- ✓ розуміння необхідності дотримання правил особистої гігієни;
- ✓ знання основ профілактики різних захворювань;
- ✓ мотивація здорового способу життя;
- ✓ рівень засвоєння навичок здорового способу життя;
- ✓ уміння протистояти шкідливим впливам соціального середовища;
- ✓ прагнення до фізичного вдосконалення; самостійне складання та дотримання режиму дня;
- ✓ чітке усвідомлення необхідності фізичної культури як засобу здоров'я, відсутність шкідливих звичок.

3. Результати навчання за дисципліною

Фахівці з фізичного виховання повинні розуміти:

- предмет та завдання анатомії, анатомічної термінології; осі та площини тіла, конституції людини;
- анатомічну будову формуючих, регулюючих, репродуктивну системи, органів чуття, покривів організму;
- особливості філогенезу та онтогенезу систем організму людини;
- основи біомеханіки систем органів людини.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Анатомія» студенти зможуть:

- розпізнавати та розрізняти складові частини органів та систем організму людини;
- розуміти взаємозв'язки анатомічної будови та відповідних функцій органів та систем в організмі людини;
- графічно зображати будови органів та анатомічно-функціонального взаємозв'язку між ними;
- розуміти основи надання першої до медичної допомоги у разі загрозливих для життя станів, нещасних випадків та травм;
- визначати основні чинники формування здорового способу життя;

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
лекції		практичні	семінари	с.р.	МК		
1	2	3	4	5	7		
Змістовний модуль I. Остеоміологія, антросиндесмологія та міологія.							
Тема 1. Вступ до дисципліни «Анатомія»	4	2			2		
Тема 2. Будова тіла людини. Остеологія (вчення про кістки)	8	2	2		4		
Тема 3. Антросиндесмологія (вчення про з'єднання кісток)	8	2		2	4		
Тема 4. Міологія (вчення про м'язи)	8	2		2	4		
МК	2					2	
Разом	30	8	2	4	14	2	
Змістовний модуль II. Спланхнологія (вчення про внутрішні органи).							
Тема 5. Загальний огляд внутрішніх органів, поділ на системи. Топографія внутрішніх органів	2	2					
Тема 6. Травна система. Будова органів травлення	9	2	2		5		
Тема 7. Анатомія дихальної системи та її вікові особливості. Газообмін у легенях і тканинах	8	2		2	4		
Тема 8. Система органів сечовиділення і репродуктивна система. Органи внутрішньої секреції	9	2		2	5		
МК	2					2	
Разом	30	8	2	4	14	2	
Змістовний модуль III. Ангіологія, кардіологія та неврологія.							
Тема 9. Будова кровоносної системи. Велике та мале кола кровообігу	6	2			4		
Тема 10. Лімфатична система та органи кровотворення.	6	2		2	2		
Тема 11. Будова центральної нервової системи. Будова головного мозку	6	2			4		
Тема 12. Периферична нервова система. Автономна нервова система	10	2	2	2	4		
МК	2					2	
Разом	30	8	2	4	14	2	
Усього:	90	24	6	12	42	6	

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль I. Остеміологія, андросиндесмологія та міологія.

Тема 1. Вступ до дисципліни «Анатомія».

Вступ. Предмет і завдання анатомії людини. Історія анатомії. Етапи розвитку анатомічних знань. Методи вивчення анатомії. Анатомічні терміни. Загальний огляд будови і функцій організму. Рівні організації тіла людини: клітина, тканина, органи, система органів, організм. Саморегуляція — універсальна властивість організму. Нервова і гуморальна регуляція функцій організму.

Основні поняття: анатомія, методи анатомії, рівні організації тіла людини: клітина, тканина, органи, система органів, організм, гомеостаз, саморегуляція.

Рекомендовані джерела:

основні – 1, 4, 5; додаткові – 3, 4

Тема 2. Будова тіла людини. Остеологія (вчення про кістки).

Скелет як частина опорно-рухового апарату. Кістка як орган. Будова кісток, їх форма. Щільна та губчаста речовина та їх значення. Кістковий мозок. Класифікація кісток. Ріст, розвиток та вікові особливості кісток. Вплив фізичного навантаження на ріст та розвиток кісток. Точки окостеніння. Відновлення кісток після переломів.

Будова хребців, ребер і грудини. Хребет і грудна клітина як ціле. Конституційні особливості грудної клітини. Особливості будови хребта дітей, що ускладнюють тривале стояння. Вікові зміни скелету тулуба. Вплив умов на його будову.

Скелет верхніх та нижніх вільних кінцівок і поясів плечового і тазового, зберігання в них рис будови кінцівок примітивного наземного хребетного.

Скелет голови (череп). Мозковий та лицевий відділи. Кістки черепа та їх сполучення. Топографія черепа. Дах (склепіння) і основа мозкового черепа. Отвори на черепі і їх призначення. Порожнини лицевого черепа, очні ямки. Ротова, носова порожнини і пов'язані з ними повітряносні пазухи. Основні форми черепа. Вікові особливості черепа.

Основні поняття: опорно-рухова система, скелет, кістки: довгі трубчасті, плоскі, короткі, змішані; остеон, остецити, остеобласти, хрящ, хондроцити, хребець.

Рекомендовані джерела:

основні – 1, 2, 6; додаткові – 3, 4

Практична робота 1. Будова тіла людини. Остеоміологія (вчення про кістки)

Тема 3. Андросиндесмологія (вчення про з'єднання кісток).

Сполучення кісток – синартрози і діартрози. Види зрощення кісток за допомогою сполучної, хрящової та кісткової тканини. Будова суглобів і осі обертання. Кістки тулуба, їх сполучення. Кістки кінцівок та їх сполучення.

Основні поняття: типи з'єднання кісток, шви, суглоб, зв'язки, відділи скелету людини.

Рекомендовані джерела:

основні – 2, 3, 6; додаткові – 3, 4

Семінар 1. Антросиндесмологія (вчення про з'єднання кісток)

Тема 4. Міологія (вчення про м'язи).

М'язи – активна частина опорно-рухового апарату тіла. Будова скелетних

м'язів. М'яз як орган. Класифікація м'язів. Робота м'язів – статична і динамічна. Динаміка руху скелетних м'язів. Сила м'язів. Вікові особливості м'язів. Вплив фізичного навантаження на структуру та функції м'язів. М'язи голови. Мімічна і жувальна мускулатура. М'язи шиї. М'язи тулуба. М'язи грудей. Поверхневі та глибокі м'язи грудей, їх кріплення та функції. М'язи живота. Поверхневі та глибокі м'язи живота, їх кріплення та функції. М'язи спини. Поверхневі та глибокі м'язи спини, їх кріплення та функції. М'язи верхньої кінцівки. М'язи поясу верхньої кінцівки, їх кріплення та функції. М'язи плеча. М'язи згиначі передньої групи плеча. М'язи розгиначі задньої групи плеча. М'язи передпліччя. М'язи згиначі передпліччя, їх кріплення. М'язи розгиначі передпліччя, їх кріплення. М'язи кисті. М'язи підвищення великого пальця, їх кріплення. М'язи підвищення мізинця, їх кріплення. М'язи нижньої кінцівки. М'язи поясу нижньої кінцівки, кріплення та функції. М'язи стегна. М'язи згиначі та розгиначі стегна, їх кріплення. М'язи – обертачі стегна, їх кріплення. М'язи згиначі та розгиначі гомілки, їх кріплення. М'язи супінатори та пронатори гомілки. М'язи стопи, їх кріплення та функції. Використання даних анатомії у фізичному вихованні. Анатомо-функціональні передумови для формування постави у шкільному віці.

Основні поняття: посмугований скелетний м'яз, фасція, м'язові волокна, міофібрили, актин, міозин, актино-міозиновий комплекс, групи м'язів, синергісти, антагоністи, згиначі, розгиначі, скорочення м'язів, тонус м'язів, сила м'язів.

Рекомендовані джерела:

основні – 1, 2, 3, 6; додаткові – 1, 4

Семінар 2. Будова та форма м'язів

Змістовний модуль II. Спланхнологія (вчення про внутрішні органи).

Тема 5. Загальний огляд внутрішніх органів, поділ на системи. Топографія внутрішніх органів.

Загальний огляд внутрішніх органів, поділ їх на системи, закономірність їх будови, слизові оболонки, залози, м'язові оболонки, серозний покрив. Серозні порожнини тіла і їх розвиток. Топографія внутрішніх органів.

Основні поняття: нутрішні органи, серозні оболонки, порожнини тіла, паренхіматозні органи, трубчасті органи, внутрішнє середовище організму

Тема 6. Травна система. Будова органів травлення.

Філогенез. Загальна характеристика. Ембріогенез. Гістологічна будова стінки травного шляху в цілому і за відділами. Вікові особливості. Ротова порожнина, її стінки. Слинні залози і їх протоки. Зів і піднебіння, мигдалики. Зуби: молочні і постійні. Глотка, її частини, порожнина і стінка. Сполучення глотки. Перехрестя травного і дихального апарату. Мигдалики і лімфоїдне кільце глотки, його значення. Шлунково-кишковий тракт. Стравохід. Шлунок, його будова і топографія. Тонкий кишечник, дванадцятипала кишка, протоки, що в неї відкриваються. Брижова частина тонкої кишки. Порожниста і клубова кишки.

Підшлункова залоза, будова, топографія. Печінка, її функції та а будова. Жовчні протоки і жовчний міхур. Особливості кровоносної системи печінки. Товстий кишечник, його відділи. Будова, топографія і відношення до очеревини. Особливості будови слизової та м'язової оболонки. Функціональне значення різних відділів шлунково-кишкового тракту. Очеревина, її значення.

Основні поняття: травлення, органи травлення: ротова порожнина, глотка, стравохід, шлунок, тонка кишка, товста кишка; травні залози: слинні залози, печінка,

підшлункова залоза, ферменти, слиновиділення, ковтання, жування, слина, шлунковий сік, жовч, підшлунковий сік, перистальтика, дефекація.

Рекомендовані джерела:

основні – 2, 5, 6; додаткові – 3, 4

Практична робота 2. Будова органів травлення

Тема 7. Анатомія дихальної системи та її вікові особливості. Газообмін у легенях і тканинах.

Загальна характеристика. Носова порожнина. Гортань, її хрящі, суглоби, зв'язки, м'язи, порожнина. Гортань як орган голосоутворення. Гігієна голосу в період статевого дозрівання. Трахея і бронхи. Легені, їх топографія, частини, поверхні, корінь і ворота. Розгалуження бронхів у легенях. Мікроскопічна будова легень. Ацінус – структурно-функціональна одиниця легень. Особливості кровообігу в зв'язку з функцією газообміну.

Механізм дихання. Плевра. Її листки, порожнина. Вікові особливості органів дихання. Вплив фізичного навантаження і тренування на розвиток дихальної системи.

Основні поняття: дихання, газообмін, органи дихання, дихальний цикл, дихальні рухи, легеневі об'єми, життєва ємність легенів.

Рекомендовані джерела:

основні – 1, 3, 6; додаткові – 3, 4

Семінар 3. Анатомія дихальної системи та її вікові особливості. Газообмін у легенях і тканинах.

Тема 8. Система органів сечовиділення і репродуктивна система. Органи внутрішньої секреції.

Розвиток і загальна характеристика. Нирки, форма, положення, фіксація, відношення до очеревини. Кіркова і мозкова речовина нирки. Нефрон – структурно-функціональна одиниця нирки. Особливості кровопостачання нирки. Сечоводи, сечовий міхур, сечівник і сфінктери, їх будова, значення, вікові особливості.

Чоловічі статеві органи. Розвиток яєчка. Сім'явивідні протоки, сім'яний канатик. Опущення яєчків в мошонку, затримання цього процесу (кріпторхізм, монорхізм). Передміхурова залоза (простата) і сім'яні міхурці. Сечостатевий канал і печеристі тіла. Вікові особливості чоловічої статевої системи. Аномалії розвитку чоловічих статевих органів.

Жіночі статеві органи, їх ембріогенез та загальна характеристика. Яєчник, маточні труби, матка, їх будова, відношення до очеревини і зв'язки. Вікові та циклічні особливості. Будова жіночої статевої системи. Плацента, аномалії розвитку жіночих статевих органів. Молочна залоза. Область промежини. Тазова і сечостатева діафрагми.

Основні поняття: органи виділення, органи сечовиділення, нирки, сечовивідні шляхи, сечовід, сечовий міхур, сечівник, нефрон, сеча, первинна сеча, вторинна сеча, реабсорбція, статеві органи

Рекомендовані джерела:

основні – 2, 3, 4, 6; додаткові – 3, 4

Семінар 4. Органи внутрішньої секреції

Змістовий модуль III. Обмін речовин та терморегуляція.

Тема 9. Будова кровоносної системи. Велике та мале кола кровообігу.

Значення судинної системи. Філогенез кровоносної системи. Розвиток

органів кровообігу. Поділ судинної системи на кровоносну і лімфатичну. Артерії, вени, капіляри: будова їх стінок. Закономірності розміщення та розгалуження судин. *Серце*, його форма. Стінки, порожнини, клапани. Серцевий м'яз, його особливості та іннервація. Провідна система серця. Власні судини серця. Навколосерцева сумка. Топографія серця у зв'язку з вертикальним положенням тіла.

Кола кровообігу. Судини малого кола кровообігу. Легеневий стовбур, його гілки, функція, топографія. Легеневі вени. Артерії і вени великого кола кровообігу. Гілки дуги аорти, грудної і черевної аорти. Система верхньої і нижньої порожнистих вен. Особливості серцево-судинної системи людини.

Основні поняття: серце, ендокард, міокард, епікард, перикард, стулкові клапани, півмісяцеві клапани, кишенькові клапани, серцевий цикл, пульс, артеріальний тиск; імунна система, гемоглобін, депо крові, кровотворні органи, еритроцитоз, еритропенія, зсідання крові, групи крові, переливання крові, кровообіг, велике коло кровообігу, мале коло кровообігу, артерії, вени, капіляри, червоний кістковий мозок, жовтий кістковий мозок.

Рекомендовані джерела:

основні – 2, 3, 5; додаткові – 3, 4

Тема 10. Лімфатична система та органи кровотворення.

Лімфатична система і її значення. Склад лімфи. Лімфатичні капіляри, судини і протоки. Будова лімфатичних вузлів і їх функція. Топографія основних елементів лімфатичної системи. Роль лімфатичної системи при поширенні інфекції в організмі.

Органи кровотворення та імунної системи. Кістковий мозок і його розподіл в ембріональній та постембріональній періоди розвитку. Вилочкова залоза (тімус). Лімфатичні регіональні скупчення. Селезінка, її будова і функція.

Основні поняття: лімфоїдні вузли, лімфатичні капіляри, лімфатичні судини, мигдалики, селезінка.

Рекомендовані джерела:

основні – 1, 2, 3, 6; додаткові – 3, 4

Семінар 5. Вікові, морфологічні та функціональні особливості діяльності серцево-судинної системи

Тема 11. Будова центральної нервової системи. Будова головного мозку.

Значення нервової системи та її загальна характеристика. Нейрон, нервово волокно, рецептори, ефектори та синаптичні закінчення. Нейроглія. Сіра і біла речовини мозку. Поділ нервової системи на центральний і периферичний відділи. Оболонки мозку. *Спинний мозок*. Спинальні ганглії. Корінці спинного мозку. Мікроскопічна будова сірої та білої речовини спинного мозку. Провідні шляхи спинного мозку. Спинномозкові нерви, їх кількість, місце відгалудження й виходу. Гілки спинномозкових нервів. *Головний мозок*. Відділи головного мозку. Ретикулярна формація. Судини. Стовбурова частина мозку як продовження спинного мозку. Довгастий мозок, його морфологія та розшарування сірої та білої речовини. Задній мозок і морфологія моста, мозочка та його ніжок. Топографія білої та сірої речовини. Основні поля кори великих півкуль. Кора як система мозкових кінців аналізаторів, міжаналізаторні зони. Вікові зміни кори. Черепні нерви, їх кількість, походження, склад волокон, місця виходу від мозку і виходу з черепу та зони іннервації. Автономна нервова система, її анатомічні і функціональні

особливості. Рефлекторна дуга автономної нервової системи. Симпатичний відділ нервової системи, його центральні нейрони. Симпатичний стовбур, вузли, нерви і сплетення. Парасимпатичний відділ автономної нервової системи, його центральні нейрони. Шляхи виходу парасимпатичних волокон на периферію, їх вузли і зони інервації.

Основні поняття: нервова система, центральна нервова система, периферична нервова система, сіра речовина, біла речовина, нервова тканина, нейрон, аксон, дендрит, нейроглія, еферентні та аферентні нервові волокна, збудливість, провідність, гальмування, рефлекс, рефлекторна дуга, спинний мозок, спинномозкові нерви, нервові сплетіння, головний мозок: довгастий мозок, вароліїв міст, мозочок, середній мозок, проміжний мозок, черепно-мозкові нерви; головний мозок, кора півкуль головного мозку, відділи головного мозку, зони кори півкуль головного мозку, соматична нервова система, вегетативна нервова система, ретикулярна формація, підкіркові утворення головного мозку.

Рекомендовані джерела:

основні – 2, 4, 6; додаткові – 2, 4

Тема 12. Периферична нервова система. Автономна нервова система

Поняття про аналізатори. Значення органів чуття як периферичної частини аналізаторів. Розвиток органів чуття. *Шкіряний та руховий аналізатори*. Розвиток та будова шкіри; її придатки і похідні. Капілярні візерунки. Особливості пігментації шкіри людини. Волосся і нігті. Шкірні залози. Іннервація шкіри, її рецептори. Гігієна шкіри. Опіки. Перша допомога. Пропріорецептори — рецептори м'язово-суглобової чутливості. Провідниковий і центральний відділи шкіряного і рухового аналізаторів. Спинно-мозкові шляхи, тонкий і клиноподібний пучки та волокна сенсорного ядра трійчастого нерва. *Зоровий аналізатор*. Онтогенез органу зору. Очне яблуко, його оболонки, камери. Сітківка, її мікроскопічна будова. Ядро очного яблука і світлозаломлювальний апарат ока. Провідний і центральний відділи зорового аналізатора. Структурно-функціональні особливості акомодацийного апарату ока людини у зв'язку з його трудовою діяльністю. Близько- і далекозорість. Вікові особливості ока. Допоміжний апарат ока. Гігієна зору. *Слуховий та присінковий аналізатори*. Зовнішнє вухо та його рудиментарні утворення. Середнє вухо. Слухова труба. Їх функціональні призначення. Внутрішнє вухо, кістковий та перетинчастий лабіринти. Спіральний орган і його мікроскопічна будова. Провідний і центральний відділи слухового і присінкового аналізаторів. Удосконалення органа слуху людини у зв'язку з розвитком мови. *Смаковий і нюховий аналізатори*. Орган смаку. Смакові горбочки, їх будова та розміщення. Смакові нерви людини. Провідні шляхи і центри аналізатора смаку. Орган нюху. Специфічні клітини в слизовій оболонці нюхової частини, тракти, трикутники. Провідні шляхи і центри аналізатора нюху.

Основні поняття: органи чуття, аналізатор, сенсорні системи, зоровий аналізатор, слуховий аналізатор, рецептори, адаптація, очне яблуко, допоміжний апарат ока, фоторецептори, сліпа пляма, жовта пляма, акомодация, далекозорість, короткозорість, рефракція, гіперметропія, еметропія, міопія, астигматизм, офтальмотренаж, природне і штучне освітлення, світловий коефіцієнт, зовнішнє вухо, середнє вухо, внутрішнє вухо, фонорецептори, кортіїв орган, вестибулярний апарат, півколові канали, отолітовий апарат, отоліти, механорецептори, хеморецептори, пропріорецептори, інтерорецептори, смаковий аналізатор, нюховий аналізатор, шкіра, дерма.

Практична робота 3. Периферична нервова система. Автономна нервова система

Семінар 6. Естезіологія (органи чуття, аналізатори)

Рекомендовані джерела:

основні – 2, 5, 6; додаткові – 2, 4

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4	4	4	4	4
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	1	1	1	1	1	1	1
Робота на семінарському занятті	10	2	10	2	10	2	10
Робота на практичному занятті	10	1	10	2	10	1	10
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	-						
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	3	15	4	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Виконання поточного контролю	10	1	10	1	10	1	10
			82		77		82
Максимальна кількість балів		241					
Розрахунок коефіцієнта:		241/100=2,41					

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання.

При перевірці та оцінюванні знань, якими оволодів майбутній спеціаліст застосовуються такі критерії:

- високий понятійний рівень;
- глибина, широта, повнота питання, що висвітлюється;
- осмисленість і усвідомленість затверджених положень теми, яка розкривається студентом;
- логічність та послідовність під час відповіді;
- доведення та аналіз теорій, концепцій, вчень, які вивчалися;
- самостійність мислення;
- впевненість в правоті своїх суджень;
- вміння виділяти головне;
- вміння встановлювати між предметні та внутрішньопредметні зв'язки;
- вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або

проблеми;

<i>№ з/п</i>	<i>Назва теми</i>	<i>К-ть год.</i>	<i>К-ть балів</i>
1	Тема 1. Вступ до дисципліни «Анатомія» - Підготувати доповідь на тему: «Етапи розвитку анатомічних знань». - Проаналізуйте зв'язки курсу з іншими науками. - Дати визначення та привести приклади понять — орган, система органів, апарат, організм як ціле.	2	5
2	Тема 2. Будова тіла людини. Остеологія (вчення про кістки). - Підготувати доповідь на тему: «Профілактика захворювань і травм опорно-рухового апарату дітей». - Розгляньте та опишіть правила першої допомоги при ушкодженнях опорно-рухової системи.	4	5
3	Тема 3. Анדרосиндесмологія (вчення про з'єднання кісток). - Розгляньте та опишіть вікові особливості скелета. - Побудувати схему класифікації кісток. - Замалювати будову кістки.	4	5
4	Тема 4. Міологія (вчення про м'язи) - Побудувати схему роботи м'язів. - Підготувати доповідь на тему: «Вікові і функціональні особливості мускулатури людини.»	4	5
5	Тема 5. Травна система. Будова органів травлення. - Описати вікові особливості органів травлення. - Пояснити функціональне значення різних відділів шлунково-кишкового тракту. - Підготувати доповідь на тему: «Хвороби та ураження шкіри».	5	5
6	Тема 6. Анатомія дихальної системи та її вікові особливості. Газообмін у легенях і тканинах - Описати основні прийоми першої допомоги при ураженні органів дихання. - Підготувати доповідь на тему: «Вплив фізичних рухів і тренування на розвиток дихальної системи».	4	5
7	Тема 7. Система органів сечовиділення і репродуктивна система. Органи внутрішньої секреції. - Занотувати будову чоловічої та жіночої статевої системи. - Пояснити вікові особливості система органів сечовиділення. - Підготувати доповідь на тему: «Значення ендокринних залоз в обміні речовин і розвитку організму».	5	5

▪ стилістично грамотна мова.

8	<p>Тема 8. Будова кровоносної системи. Велике та мале кола кровообігу.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Розгляньте та опишіть схему кровообігу людини. - Дати характеристику віковим змінам серця. - Підготувати доповідь на тему: «Профілактика та перша допомога при серцево-судинних захворюваннях і кровотечах». 	4	5
9	<p>Тема 9. Лімфатична система та органи кровотворення</p> <ul style="list-style-type: none"> - Розглянути та описати схему лімфатичного русла людини. - Дати характеристику органів кровотворення та імунної системи. - Підготувати доповідь на тему: «Значення вивчення лімфатичної системи при поширенні інфекцій в організмі». 	2	5
10	<p>Тема 10. Нервова система (неврологія)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Замалювати будову нервової системи. - Підготувати схему рефлекторної дуги. Виписати вроджені та набуті рефлекси. - Підготувати доповідь на тему: «Порушення стану нервової системи та їхня профілактика». 	4	5
11	<p>Тема 11. Переферична нервова система. Автономна нервова система</p> <p>Зоровий аналізатор. Гігієна зору. Профілактика короткозорості та далекозорості у дітей.</p>	4	5
Разом		42	55

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Завдання для модульної контрольної роботи містять різнорівневі тестові завдання (20 тестів) та запитання з розгорнутою відповіддю (2 запитання). За кожну правильну відповідь на 1 тестове завдання виставляється 1 бал, за неправильну відповідь – 0 балів, відповідь на запитання з розгорнутою відповіддю по 2,5 відповідно. Модульна контрольна робота вважається зарахованою, якщо вона оцінена на 15 та більше балів.

До модульної контрольної роботи допускаються студенти, які відвідали не менше 90% аудиторних занять і отримали не менше 60% від можливої кількості балів за поточну роботу.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Формою підсумкового контролю є залік.

Підсумкова оцінка виставляється, як правило, за результатами проміжного контролю. Результати заліку оцінюються за стобальною шкалою відповідно до кількості набраних балів, і як правило, оголошуються на останньому практичному чи семінарському занятті. Оцінка виставляється за умови, коли студент успішно виконав усі види робіт для проміжного контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

6.5 Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни
«Анатомія» для студентів спеціальності 014.11 Середня освіта (Фізична культура)

Тиждень								
Модулі	I				II			
Кількість балів за модуль	82				77			
Назва модуля	Остеоміологія, антросиндесмологія та міологія.				Спланхнологія (вчення про внутрішні органи).			
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8
Теми лекцій	Вступ до дисципліни «Анатомія людини»	Будова тіла людини. Остеологія (вчення про кістки)	Кістки, їх хімічний склад, будова, функції. Типи з'єднань кісток	Міологія (вчення про м'язи)	Загальний огляд внутрішніх органів, поділ на системи. Топографія внутрішніх органів	Травна система	Анатомія дихальної системи та її вікові особливості. Газообмін у легенях і тканинах	Система органів сечовиділення і репродуктивна система
Теми семінарських занять	Семінар №1. Антросиндесмологія (вчення про з'єднання кісток)		Семінар №2 Будова та форма м'язів		Семінар №3 Анатомія дихальної системи та її вікові особливості. Газообмін у легенях і тканинах			Семінар №4 Органи внутрішньої секреції
Теми практичних занять	Практична №1 Будова тіла людини. Остеологія (вчення про кістки)				Практична № 2 Будова органів травлення			
Види поточного контролю	МКР Тести				МКР Тести			
Модулі	III							
Кількість балів за модуль	82							
Лекції	9		10		11		12	
Теми лекцій	Будова кровоносної системи. Велике та мале коло кровообігу		Лімфатична система та органи кровотворення.		Будова центральної нервової системи. Будова головного мозку.		Будова периферичної нервової системи .	
Теми семінарських занять	Семінар №5 Вікові, морфологічні та функціональні особливості діяльності серцево-судинної системи				Семінар №6 Естезіологія (органи чуття, аналізатори)			
Теми практичних занять	Практична №4 Периферична нервова система. Автономна нервова система							
Види поточного контролю	МКР Тести							

8. Рекомендовані джерела

Основна

1. Антонік, В. І. Анатомія, фізіологія дітей з основами гігієни та фізичної культури : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / В. І. Антонік, І. П. Антонік, В. Є. Андріанов. - Київ : Професіонал ; Київ : Центр учбової літератури, 2012. - 336 с.

2. Коляденко Г.І. Анатомія людини : підручник для студ. природ. спец. вищ. пед. навч. закладів / Г. І. Коляденко ; М-во освіти і науки України. - 6-те вид. - Київ : Либідь, 2014. - 384 с.

3. Маруненко І. М. Анатомія і вікова фізіологія з основами шкільної гігієни : курс лекцій / І. М. Маруненко, Є. Неведомська, В. І. Бобрицька ; М-во освіти і науки України, Київський міський педагогічний університет імені Бориса Грінченка. - 2-е вид. - Київ : Професіонал, 2006. - 480 с.

4. Помогайбо, В. Основи антропогенезу : підручник / В. Помогайбо, А. Петрушов, Н. Власенко. - Київ : Академвидав, 2015. - 142 с. –

5. Сидоренко, П. І. Анатомія та фізіологія людини : підручник / П. І. Сидоренко, Г. О. Бондаренко, С. О. Куц. - Київ : Медицина, 2015. - 199 с.

6. Свиридов О.І. Анатомія людини : підручник / О.І. Свиридов . – Київ: Вища школа, 2012.

Додаткова

1. Осипенко, Г. А. Основи біохімії м'язової діяльності: навчальний посібник для студентів вищих навч. закладів фіз. виховання і спорту / Г. А. Осипенко. - Київ : Олімпійська література, 2007. - 198 с.

2. Помогайбо, В. М. Анатомія та еволюція нервової системи : навчальний посібник / В. М. Помогайбо, О. І. Березан. - Київ : Академвидав, 2013. - 158 с.

3. Тарасюк В.С. Ріст і розвиток людини : підручник для студ. вищ. медич. навч. закл. / В. С. Тарасюк [та ін.] ; ред.: В. С. Тарасюк, І. Ю. Андрієвський. - Київ : Медицина, 2008. - 400 с. : табл., мал.

4. Чижик В. В. Спортивна фізіологія : навчальний посібник для студентів / В. В. Чижик ; наук. ред. М. Макаренко ; худ. ред. Ю. Черняк ; рецензент Г. В. Коробейніков ; рецензент В. С. Лизогуб ; ред., рецензент М. В. Макаренко ; Міністерство освіти і науки України, Луцький інститут розвітку людини Університету "Україна", Херсонський державний університет. - Луцьк : Твердиня, 2011. - 256 с.

9. Додаткові ресурси

1. Аносов В.Х., Хоматов Н.Г., Сидоряк В.Г. Вікова фізіологія з основами шкільної гігієни: [Електронний ресурс] – Режим доступу: lib.mdpu.org.ua/.../anosov_vkh_khomatov_ng_sidorjak_vkova_fzologja_z_osnova_mi_shklno_ggni.html .

2. Антонік В. І., Антонік І. П., Андріанов В. Є. Анатомія, фізіологія дітей з основами гігієни та фізичної культури: [Електронний ресурс] – Режим доступу: chtyvo.org.ua/.../Anatomiia_fiziolohiia_ditei_z_osnovamy_hihiieny_ta_fizychnoi_kultury.pdf